

ANALYSIS OF THE US FOREIGN POLICY IN THE EARLY TWENTY-FIRST CENTURY: THE ONSET OF THE IRAQ WAR

Ionuț Timiș, PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The events of the early twenty-first century marked the beginning of a new era in international politics. The legitimacy of the measures taken by the United States after the attacks of September 11 in matters of foreign policy has created great debate worldwide, essentially bringing about the end of American unipolarity. The key elements in our analysis will be the new sources of threat identified by the American Administration (terrorist groups, weak states helping or hosting these groups, and rogue states), as well as the reasons behind the decision to invade Iraq.

Keywords: axis of evil, rogue states, George W. Bush, NSS, war on terror

Secolul XX a fost secolul Americii. Încă din 1945, America s-a bucurat și continuă să se bucure de rolul important pe care îl are în istorie, drept cea mai mare putere economică, politică și militară. Pentru mai bine de un secol însă, liderii politici americani au preferat să adopte politici care să mențină SUA departe de intrigile și încurcăturile politicii internaționale. În secolul XX, Europa reprezenta centrul puterii globale. „Sub izolaționism, liderii americani au încercat să mențină neutralitatea americană și să evite implicările directe în problemele europene.”¹ Izolaționismul a caracterizat politicile externe și de apărare ale SUA până la implicarea în Primul Război Mondial când a fost nevoită să renunțe la această poziție, implicându-se pentru prima dată în istorie în problemele continentului European. Astfel, în 1917 intră în război de partea Marii Britanii și a aliaților acesteia,² deschizând practic calea implicării SUA în politica internațională.

Principalele linii de politică externă americană au fost definite încă din 1940 de către două mari strategii pe baza cărora s-a constituit ordinea internațională modernă. Una dintre ele este de orientare realistă, organizată în jurul politicilor de *îndiguire* și *descurajare*, precum și de menținere a balanței globale de putere. Piatra de temelie a acestei strategii se baza pe politica de îndiguire, care avea ca scop împiedicarea Uniunii Sovietice de a-și extinde sferile de influență. Cealaltă mare strategie, de orientare liberală, este concretizată în planurile de reconstrucție ale economiei globale întreprinse de Statele Unite la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial³. Aceasta se concentrează pe organizarea relațiilor politice instituționalizate în jurul democrațiilor de piață, întărite de deschiderea economică.⁴ Deși cele două strategii își

¹ Gilteson, R. Alan, Dudley, L. Robert, Dubnick, J. Melvin, *American Government*, Houghton Mifflin Company, 1991, Boston, p.428

² Neutralitatea SUA era puternic înrădăcinată în convingerea că nu trebuie să se implice în Primul Război Mondial decât în situația în care propria securitate îi este amenințată. Astfel odată cu publicarea unei telegrame secrete germane care propunea o alianță militară cu Mexicul, precum și scufundarea unor vapoare americane de către submarinele germane, SUA decide că nu se mai poate ascunde în spatele izolaționismului. Pentru o perspectivă mai detaliată vezi Kissinger, Henry, *Diplomatia*, Bic All, București, 2003, p.41

³ Pe 21 și 24 Februarie, ambasadorul Marii Britanii în Washington trimite Departamentului de Stat american mai multe note prin care spune că guvernul englez nu va mai putea susține financiar Grecia și Turcia, după încheierea anului fiscal britanic, pe 31 Martie 1947. Vezi Freeland, M. Richard, *The Truman Doctrine and the Origins of McCarthyism*, New York University Press, New York și Londra, 1985, p.4

⁴ Ikenberry, G. John, „American's Imperial Ambition”, in *Foreign Affairs*, Volumul: 81, Numărul: 5, septembrie/octombrie 2002, p. 45

au rădăcinile în două tradiții intelectuale diferite, ele au conlucrat foarte bine pe parcursul celor 50 de ani în care și-au găsit aplicabilitatea, strategia realistă creând rațiunea politică pentru stabilirea angajamentelor de securitate din politica externă, iar strategia liberală ajutând Statele Unite să își exercite puterea în favoarea îndeplinirii interesului național, fără a destabiliza însă comunitatea internațională. Rezultatul acestor politici a dus la sfârșitul anilor '90 la crearea unei ordini internaționale nemaîntâlnite până la acel moment, formată dintr-o coaliție de state democratice unite prin piețe, instituții și parteneriate solide în domeniul securității. Această ordine internațională a fost construită în jurul a două orientări istorice: prima dintre ele a constat în angajamentul SUA de a asigura securitatea partenerilor europeni și asiatici, precum și accesul acestora la piețele și tehnologia americană în cadrul unei economii globale deschise; cea de-a doua are la bază orientările liberale prin care statele est-asiatice și europene au acceptat supremația Statelor Unite și sistemul politico-economic de cooperare.

Evenimentele din 11 septembrie 2001⁵ au tras un puternic semnal de alarmă în rândul americanilor determinând o redefinire a politicii externe și a strategiei de securitate națională. Pentru prima dată de la sfârșitul Războiului Rece o nouă strategie de securitate prindea contur în Washington, noua direcție de politică externă urmând să fie enunțată un an mai târziu, pe 17 septembrie 2002, când administrația Bush publică Strategia de Securitate Națională a Statelor Unite ale Americii (NSS)⁶, stârnind puternice controverse nu doar datorită faptului că era prima strategie de securitate a acestei administrații⁷, ci și pentru că venea imediat după atacurile teroriste.

Un aspect important de luat în considerare în formularea noii strategii l-a constituit și faptul că teritoriul SUA a fost atacat de foarte puține ori în istorie. Mai precis, în 1814 când britanicii au incendiat Casa Albă și Capitoliul, și în 1941 când Japonia a lansat atacul de la Pearl Harbour. Astfel, toate cele trei atacuri îndreptate împotriva SUA (inclusiv cel de la 11 septembrie) au avut în comun faptul că au determinat schimbarea strategiilor politice americane, evidențiind eșecul vechilor linii de politică. În consecință, pe data de 1 iunie 2002

⁵ Pe data de 11 septembrie 2001, 19 membri ai unei organizații teroriste cunoscute ca și Al Qaeda au deturnat patru avioane ale liniilor comerciale americane, lansând cel mai puternic atac împotriva Americii de la Pearl Harbour până în prezent. Două avioane au lovit turnurile clădirii World Trade Center din New York, cauzând prăbușirea acestora, un al treilea avion s-a prăbușit pe una din aripile Pentagonului, iar ultimul avion s-a prăbușit pe un câmp din Western Pennsylvania, după o luptă între teroriști și pasagerii de la bord. Acest atac a dus la pierderea a 3000 de vieți omenești. Vezi Hamilton, Lee, *The 9/11 Commission Report: Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States*, Government Printing Office, 2004, p. 1

⁶ Procedura prin care administrația prezidențială prezintă în fața Congresului raportul privind Strategia de Securitate Națională a fost impusă prin *Goldwater-Nichols Department of Defense Reorganization Act* din 1986, document disponibil la:

[<https://digitalndulibrary.ndu.edu/cdm4/document.php?CISOROOT=/goldwater&CISOPTR=956&REC=11>], data accesării: 28 noiembrie 2014

⁷ Utilitatea acestui raport era privită cu scepticism până la această dată, Administrațiile Regan, Bush iar mai apoi Clinton au înaintat fiecare rapoarte NSS, însă acestea s-au dovedit a fi doar o reprezentare a situației existente, fiind astfel lipsite de interes față de opinia publică. Strategiile celor trei administrații plecau de la premisa că teritoriul Statelor Unite era în siguranță deoarece statele care posedau armament nuclear nu ar fi îndrăznit să atace SUA pentru că acest lucru ar fi atras după sine o contraofensivă puternică. Descurajarea nucleară a reprezentat principalul pilon al strategiei de securitate americană încă de la începutul Războiului Rece. Presupunerea că America este ferită de un eventual atac a fost însă puternic zdruncinată pe 11 septembrie. Vezi Gaddis, John, Lewis, „A Grand Strategy of Transformation”, in *Foreign Policy*, Noiembrie/Decembrie 2002, disponibil la: [http://www.foreignpolicy.com/articles/2002/11/01/a_grand_strategy_of_transformation], data accesării: 29 martie 2008

la West Point, George W. Bush trasează trei noi direcții de urmat în materie de politică externă: „Vom apăra pacea luptând împotriva teroriștilor și tiranilor. Vom menține pacea prin constituirea unor relații amiabile între marile puteri. Vom extinde pacea prin încurajarea societăților libere și deschise de pe fiecare continent.”⁸

Prima mare inovație a noii strategii o reprezintă ecuația teroriștilor și a tiranilor ca și surse de pericol, derivată bineînțeles din atacurile de pe 11 septembrie. Strategia americană din trecut se concentra pe apărarea împotriva statelor conduse de tirani, care aveau nevoie de mari capacități militare și economice pentru a putea pune în pericol securitatea și interesele SUA.⁹ Însă noua strategie trebuie să își îndrepte atenția înspre grupurile teroriste, care pot răsturna securitatea internațională la niște costuri relativ reduse: „Acum, rețele întunecate de indivizi pot cauza haos și suferință pe teritoriul nostru, la costuri mai scăzute decât ale unui tanc.”¹⁰

În accepțiunea administrației Bush, noua definiție a pericolului se bazează pe o combinație între „radicalism și tehnologie” – extremismul politic și religios, întărit de posesia armelor de distrugere în masă.¹¹ În discursul susținut la West Point, președintele Bush declară: „Cel mai mare pericol la adresa libertății se află la intersecția periculoasă dintre radicalism și tehnologie. În momentul în care răspândirea armelor chimice, biologice și nucleare [se intersectează cu] tehnologia rachetelor balistice – în acel moment, chiar și statele slabe sau grupări restrânse pot obține o capacitate catastrofică de a lovi marile națiuni.”¹²

Bush identifică trei posibili agenți ai pericolului la adresa securității SUA: organizațiile teroriste capabile să acționeze la nivel global, state slabe care găzduiesc sau ajută asemenea organizații teroriste și așa numitele *state rebele*. Primii doi agenți sunt întruchipați de Al Qaeda și regimul taliban din Afganistan. Iar așa numitele *state rebele* sunt definite ca și state care: „...agresează în mod brutal proprii cetățeni și irosesc resursele naționale în scopurile personale ale conducătorilor; nu manifestă nici un fel de respect pentru regulile de drept internațional, își amenință vecinii, și încalcă cu indiferență tratatele internaționale la care sunt parte; sunt hotărâte să obțină arme de distrugere în masă, precum și alte tehnologii militare avansate, în scopul folosirii acestora ca mijloace prin intermediul cărora să ducă la îndeplinire planurile agresive; sponsorizează rețelele teroriste; resping valorile umane fundamentale și detestă Statele Unite și tot ce reprezintă acestea.”¹³

⁸ Discursul președintelui George W. Bush susținut în fața absolvenților Academiei de la West Point, disponibil la:

[<http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/06/20020601-3.html>], data accesării: 28 noiembrie 2014

⁹ „Apărarea națiunii împotriva inamicilor săi reprezintă principala îndatorire a guvernului federal. Astăzi, această obligație s-a schimbat în mod dramatic. Inamicii din trecut aveau nevoie de armate și capacități industriale ridicate pentru a pune în pericol securitatea Statelor Unite”. „The National Security Strategy of The United States of America”, septembrie 2002, disponibil la: [<http://www.state.gov/documents/organization/63562.pdf>], data accesării: 28 Noiembrie 2014

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ Record, Jeffrey, „The Bush Doctrine and War with Iraq” in *Parameters*, Vol.33, primăvara 2003, p.4 disponibil la:

[<http://strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/parameters/articles/03spring/record.pdf>], data accesării: 28 noiembrie 2014

¹² Discursul președintelui George W. Bush susținut în fața absolvenților Academiei de la West Point, disponibil la: [<http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/06/20020601-3.html>]

¹³ The National Security Strategy of the United States of America, p.14

Un alt punct important în strategia de securitate emisă de administrația Bush îl reprezintă regândirea vechilor politici de descurajare și îndiguire. Eficacitatea acestor strategii, care au dus la câștigarea Războiului Rece, presupun „existența unor regimuri identificabile conduse de lideri recognoscibili, care operează cu mijloace cunoscute în cadrul unor teritorii identificabile”¹⁴. Aceste caracteristici ale celor două doctrine par să fie inaplicabile în fața noilor inamici cu care se confruntă SUA¹⁵ - idee enunțată de președintele Bush în discursul de la West Point: „Descurajarea, promisiunea retalierei masive împotriva statelor, nu înseamnă nimic în fața întunecatelor rețele teroriste care nu au nici națiune, nici cetățeni pe care să îi apere. Îndiguirea nu este posibilă în contextul în care dictatori instabili care posedă arme de distrugere în masă pot să lanseze un potențial atac sau pot să le pună la dispoziția unor grupări teroriste.”¹⁶

Evenimentele din 11 septembrie au arătat că organizațiile teroriste pot cauza un nivel de distrugere care în trecut putea fi provocat doar de către state cu însemnate resurse militare. Armele de distrugere în masă erau văzute în timpul Războiului Rece ca ultimă opțiune de politică externă. În noul context internațional, armele de distrugere în masă sunt percepute de către organizațiile teroriste ca fiind o opțiune din ce în ce mai viabilă¹⁷. În această situație, la mai puțin de două luni după 11 septembrie, George W. Bush declara: „Nu vom aștepta ca autorii crimelor în masă să obțină arme de distrugere în masă.”¹⁸, urmând ca în discursul susținut în fața națiunii – State of The Union Adress –, acesta să declare: „...timpul nu este de partea noastră. Nu voi aștepta ca lucrurile să treacă de la sine, în timp ce pericolul crește. Nu voi sta de o parte, în timp ce pericolul devine din ce în ce mai iminent.”¹⁹, concluzia fiind trasă în NSS: „Nu putem lăsa ca inamicii să atace primii.”²⁰. Prin aceste declarații, Bush anexează vechilor doctrine de îndiguire și descurajare o nouă direcție de politică externă: „doctrina atacului anticipativ”. NSS specifică baza legală, acceptată de legislația internațională pentru această nouă strategie: „dreptul internațional acceptă faptul că națiunile nu trebuie să sufere un atac înainte de a întreprinde acțiuni legale pentru a se apăra împotriva forțelor care prezintă un pericol de atac iminent.”²¹

O altă inovație a NSS din 2002 o reprezintă preocuparea pentru înlăturarea cauzelor care duc la apariția teroriștilor și a tiranilor. Devenise deja clar că sărăcia nu era cea care a determinat un grup de oameni educați din clasa de mijloc a Orientului Mijlociu să piloteze trei

¹⁴ Gaddis, John, Lewis, „A Grand Strategy of Transformation”, disponibil la:

[http://www.foreignpolicy.com/articles/2002/11/01/a_grand_strategy_of_transformation]

¹⁵ „In the Cold War ... we faced a generally status quo, risk-averse adversary. Deterrence was an effective defense. But deterrence based only upon the threat of retaliation is less likely to work against leaders of rogue states more willing to take risks, gambling with the lives of their people, and the wealth of their nations.” vezi „The National Security Strategy of The United States of America”, p.15

¹⁶ Discursul președintelui George W. Bush de la West Point. disponibil la:

[<http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/06/20020601-3.html>]

¹⁷ „Astăzi, inamicii noștri văd armele de distrugere în masă ca și o opțiune viabilă. „The National Security Strategy of the United States of America”, *loc.cit.*

¹⁸ Kristol, William, „Taking the War Beyond Terrorism”, in *The Washington Post* January 31, 2002, disponibil la: [<http://www.weeklystandard.com/Content/Public/Articles/000/000/000/850kgrmm.asp>] data accesării: 28 noiembrie 2014

¹⁹ „State of the Union Adress”, 29 ianuarie 2002, disponibil la:

[<http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/01/20020129-11.html>], data accesării: 28 noiembrie 2014

²⁰ „The National Security Strategy of the United States of America”, *loc.cit.*

²¹ *Ibidem. loc.cit.*

avioane în unele dintre cele mai importante clădiri ale Statelor Unite. Ceea ce a determinat această acțiune a lor au fost „resentimentele crescute din absența instituțiilor reprezentative din propriile societăți, astfel încât singura ieșire din dizidența politică fiind fanatismul religios.”²² Ceea ce conduce către ultimul obiectiv al NSS, anume răspândirea democrației în lume. Statele Unite se angajează să termine ceea ce Woodrow Wilson începuse cu aproape un secol înainte, astfel că în ianuarie 2002 președintele american trage un semnal de alarmă cu privire la „axa răului”²³ constituită din Iran, Irak și Coreea de Nord.

Materializarea noii politici externe a SUA are loc în primă fază prin declanșarea așa numitul „război al terorii” îndreptat împotriva noilor forme de pericol reprezentate de aceste grupări extremiste. Primul pas înspre eliminarea acestora a fost înlăturarea regimului taliban din Afganistan. Această acțiune americană nu a avut însă rezultatele așteptate, nereușind să elimine rețeaua Al-Qaeda de pe scena politică internațională. Slaba gestionare a crizei existente, precum și incapacitatea liderilor de la Pentagon de a oferi o soluție viabilă pentru rezolvarea acestei probleme, au determinat Administrația Bush să angajeze Statele Unite într-o a doua conflagrație, îndreptată de această dată împotriva Irakului²⁴, care alături de Iran și Coreea de Nord, forma „axa răului”. Administrația Bush și-a construit pledoaria pentru invazia în Irak pe baza unui set de supoziții care ar fi trebuit să ducă la o serie de consecințe favorabile. În primul rând, eliminarea regimului lui Saddam Hussein și încheierea programelor irakiene de dezvoltare a armelor de distrugere în masă ar fi trebuit să îndeparteze unul dintre cele mai mari pericole pentru securitatea regională și securitatea Statelor Unite. De asemenea, invadarea Irakului ar fi exclus orice posibilitate ca Saddam să ajute Al Qaeda sau orice altă rețea teroristă cu arme de distrugere în masă, și va duce la eliberarea populației irakiene de sub regimul opresiv a lui Saddam Hussein. Administrația americană a plecat de la premisa că această invazie va duce la un val de democratizare în Orientul Mijlociu.

De îndată ce forțele americane au ocupat Bagdadul a devenit clar însă că supozițiile de la care a plecat Administrația Bush, cu privire la programele de dezvoltare a armelor de distrugere în masă irakiene, au fost eronate. Lipsa armelor nucleare irakiene a stârnit astfel puternice controverse în rândul opiniei publice internaționale, care considerau că atacul SUA ar fi trebuit să se îndrepte înspre centrul pericolului, adică înspre rețeaua teroristă condusă de Osama bin Laden, și nu înspre periferie, adică înspre Irak²⁵.

În faza incipientă a Războiului din Irak administrația americană se baza pe ipoteza că înlăturarea de la putere a liderului irakian va duce la o democratizare rapidă a Irakului, atrăgând după sine o explozie democratică²⁶ în lumea islamică de o magnitudine comparabilă

²² Gaddis, John, Lewis, „A Grand Strategy of Transformation”, disponibil la:

[http://www.foreignpolicy.com/articles/2002/11/01/a_grand_strategy_of_transformation]

²³ „axis of evil” este sintagma originală folosită pentru prima dată de președintele George W. Bush în discursul susținut în fața națiunii „State of the Union Adress”, disponibil la: [<http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/01/20020129-11.html>]

²⁴ Pollack, M., Kenneth, „Next Stop Baghdad?”, in *Foreign Affairs*, martie/aprilie 2002, disponibil la [<http://www.foreignaffairs.com/articles/57805/kenneth-m-pollack/next-stop-baghdad>], data accesării 28 noiembrie 2014

²⁵ Record, *op.cit.*, p.5

²⁶ În perioada post Război Rece, Statele Unite au adoptat o politică de securitate bazată pe precedentul istoric care demonstrează faptul că „democrațiile nu se luptă între ele”, orientându-și astfel politica externă în direcția impunerii democrației în celelalte state pentru a împiedica războiul. vezi Nye, S., Joseph, Jr, *The Paradox of American Power: Why the World's Superpower Can't Go It Alone*, Oxford University Press, 2001, p. 153

cu cea produsă de sfârșitul Războiului Rece. Realitățile Orientului Mijlociu au sugerat însă faptul că acest deziderat democratic trebuie să treacă printr-un drum lung și anevoios, în care cea mai importantă provocare este reprezentată de găsirea unei soluții de încadrare a diversității populației într-o identitate politică statală, iar așteptările Statelor Unite ar trebui să urmeze și ele această cale.

Decizia Statelor Unite de a declanșa intervenția armată în Irak, fără acordul Consiliului de Securitate al ONU, reprezintă un moment de cotitură pe scena relațiilor internaționale²⁷. Prin această acțiune Statele Unite au subminat practic autoritatea ONU ca principal garant al ordinii și securității internaționale. Refuzul Consiliului de Securitate este cu atât mai relevant cu cât a fost pentru prima dată de la înființarea ONU când Statele Unite nu au reușit să obțină majoritatea în Consiliul de Securitate, într-o problemă care conta pentru ele. Unilateralismul manifestat de Statele Unite prin ignorarea deciziilor ONU a fost aspru criticat de opinia publică internațională²⁸, care condamnă SUA pentru acțiunea ilegală de a invada Irakul.

În concluzie, analizând retrospectiv rațiunile care au stat la baza intervenției americane în Irak, putem afirma faptul că această acțiune a determinat o schimbare profundă pe scena relațiilor internaționale pentru mulți ani de acum încolo. Modul în care această criză va fi rezolvată definitiv depinde în mare măsură de politicile care vor fi adoptate de liderii de la Casa Albă. Dacă Statele Unite vor să își recâștige prestigiul de care s-au bucurat pe parcursul atâtor decenii, trebuie să își orienteze agenda politică înspre recâștigarea credibilității pe plan internațional.

BIBLIOGRAFIE:

„A National Security Strategy for a New Century”, Casa Albă, decembrie 1999.
disponibil la:[<http://clinton4.nara.gov/media/pdf/nssr-1299.pdf>] data accesării: 28 noiembrie 2014

Discursul președintelui George W. Bush susținut în fața absolvenților Academiei de la West Point

[<http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/06/20020601-3.html>] data accesării: 28 noiembrie 2012

---

²⁷ Malone, M., David, Cockayne, James, „Quicksand? The United Nations in Iraq, 2001–2005”, in Thakur, Ramesh, Singh Sidhu, Pal, Waheguru, *The Iraq crisis and world order: Structural, institutional and normative challenges*, United Nation University Press, Hong Kong, 2006, p.371.

²⁸ Pe data de 15 Februarie 2003, în sute de orașe din lume, aproximativ 10 milioane de oameni au protestat împotriva invaziei în Irak de către forțele coaliției conduse de SUA. Acesta avea să fie cel mai mare protest anti-război din istoria omenirii. Peste 1 milion de oameni au blocat centrul Londrei într-una din cele mai mari demonstrații care au avut loc vreodată în acest oraș. Un număr similar de oameni au mărșăluit în Roma, Barcelona, Berlin, Madrid, Paris, Sydney și alte zeci de orașe. Un număr de aproximativ 400.000 de oameni au participat la demonstrații și în New York. Pentru o perspectivă mai detaliată, vezi Walgrave, Stefaan, Rucht, Dieter, Tarrow, Sidney, *The World Says No to War: Demonstrations against the War on Iraq (Social Movements, Protest and Contention)*, Univ Of Minnesota Press, Minneapolis, 2010, pp. 1-2

- Freeland, M. Richard, *The Truman Doctrine and the Origins of McCarthyism*, New York University Press, New York și Londra, 1985
- Gaddis, John, Lewis, „A Grand Strategy of Transformation”, in *Foreign Policy*, Noiembrie/Decembrie 2002, disponibil la:
[http://www.foreignpolicy.com/articles/2002/11/01/a_grand_strategy_of_transformation], data accesării: 29 martie 2008
- Giltson, R. Alan, Dudley, L. Robert, Dubnick, J. Melvin, *American Government*, Houghton Mifflin Company, 1991, Boston
- „Goldwater-Nichols Department of Defense Reorganization Act”, 1986, disponibil la:
[<https://digitalndulibrary.ndu.edu/cdm4/document.php?CISOROOT=/goldwater&CISOPTR=956&REC=11>], data accesării: 27 noiembrie 2014.
- Hamilton, Lee, *The 9/11 Commission Report: Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States*, Government Printing Office, 2004, pp. 1-35
- Ikenberry, G. John, „American’s Imperial Ambition”, in *Foreign Affairs*, Volumul: 81, Numărul: 5, septembrie/octombrie 2002
- Kissinger, Henry, *Diplomatia*, Bic All, Bucuresti, 2003, pp.25-48
- Kristol, William, „Taking the War Beyond Terrorism”, in *The Washington Post* January 31, 2002, disponibil la:
[<http://www.weeklystandard.com/Content/Public/Articles/000/000/000/850kgrmm.asp>] data accesării: 28 noiembrie 2014
- Malone, M., David, Cockayne, James, „Quicksand? The United Nations in Iraq, 2001–2005”, in Thakur, Ramesh, Singh Sidhu, Pal, Waheguru, *The Iraq crisis and world order: Structural, institutional and normative challenges*, United Nation University Press, Hong Kong, 2006
- „National Strategy to Combat Weapons of Mass Destruction”, Casa Albă, decembrie 2002, disponibil la: [<http://www.state.gov/documents/organization/16092.pdf>], data accesării: 28 noiembrie 2014
- Nye, S., Joseph, Jr, *The Paradox of American Power: Why the World’s Superpower Can’t Go It Alone*, Oxford University Press, 2001
- Pollack, M., Kenneth, „Next Stop Baghdad?”, in *Foreign Affairs*, martie/aprilie 2002, disponibil la [<http://www.foreignaffairs.com/articles/57805/kenneth-m-pollack/next-stop-baghdad>], data accesării 28 noiembrie 2014
- Record, Jeffrey, „The Bush Doctrine and War with Iraq” in *Parameters*, Vol.33, primăvara 2003, pp. 4-21, disponibil la:[<http://strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/parameters/articles/03spring/record.pdf>], data accesării: 28 noiembrie 2014
- “State of the Union Adress”, 29 ianuarie 2002, disponibil la: [<http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/01/20020129-11.html>], data accesării: 28 noiembrie 2014
- „State of the Union Address”, 28 ianuarie 2003, disponibil la:
[<http://www.whitehouse.gov/news/releases/2003/01/20030128-19.html>], data accesării: 28 noiembrie 2014
- „State of the Union Address”, 17 martie 2003, disponibil la:
[<http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/03.17.03.html>], data accesării: 28 noiembrie 2014

„The National Security Strategy of The United States of America”, Casa Albă, septembrie 2002, disponibil la: [<http://www.state.gov/documents/organization/63562.pdf>] data accesării: 28 noiembrie 2014

United for Peace and Justice, „The World Says No to War”, 15 februarie 2003, disponibil la: [http://www.democracynow.org/2003/2/17/the_world_says_no_to_war], data accesării: 28 noiembrie 2014

Walgrave, Stefaan, Rucht, Dieter, Tarrow, Sidney, *The World Says No to War: Demonstrations against the War on Iraq (Social Movements, Protest and Contention)*, Univ Of Minnesota Press, Minneapolis, 2010